

Die stigterslede van Genealogiese Genootskap van Suid-Afrika

Familia Jaar / Jaargang xxviii / 1991

Geskryf deur Margaret Cairns

Dit was die inisiatief en die inspirasie van Philip Myburg wat gelei het tot die totstandkoming van dié Genootskap. Self baie geïnteresseerd in genealogie het hy agt ander met soortgelyke of verwante belange gekies en uitgenooi om van die tradisionele gasvryheid van sy plaas, Joostenberg gebruik te maak om deel te hê aan die oprigting van 'n organisasie, gewy aan die studie van genealogie en familie navorsing. Sodoende, , een winternag in 1964, het die Genealogiese Gemeenskap tot stand gekom in die voorkamer van Joostenberg. Diegene wat bygewoon het, was die stigterslede, in alfabetiese volgorde: -

Dr Anna Böeseke; Professor CGS de Villiers; Dr JA Heese; Mnr Louis Hiemstra; Ds C. Hopkins; Professor André Hugo; Mnr Philip Myburg; Dr Cornelis Pama; Mnr Johannes van der Bijl; sintese van vier bly Dr Böeseke, Ds Hopkins, mnr Myburgh en dr Pama. Een en almal van hulle verdien om met dankbaarheid deur die huidige en toekomstige lede vir hul bydrae tot genealogiese navorsing in Suid-Afrika onthou te word.

Dr Anna Böeseke

Gebore in Bloemfontein van Nederlandse ouers het sy onderwys gegee vir 'n paar jaar, en daarna by Nasionale Pers as leser, redakteur en skrywer van talle skoolboeke, gewerk. Die grootste deel van haar werkende lewe is bestee aan die argivale diens waar sy verantwoordelik was vir baie publikasies. Met haar kennis van die vroeë Nederland en die skrif, kan sy geag word as een van die bestes. Van haar bekendste privaat gepubliseerde werke is die intensiewe studies oor Jan van Riebeeck en Simon van der Stel. 'n Gegradueerde van die Universiteite van Kaapstad en Stellenbosch waar sy haar doktorsgraad en eredoktorsgrade van Stellenbosch en van Potchefstroom ontvang het. Sy is in die vroeë 1980's, verkies tot ere-professor aan die Universiteit van die Wes-Kaap, al hierdie toekennings is ryke belonings vir haar historiese en literêre vermoë. Sy het gedien op die Raad van die Genealogiese Genootskap van sy ontstaan tot 1986 toe sy bedank het en ere-lidmaatskap is haar toegeken.

Professor CGS de Villiers (1894-1978)

Gebore in die Caledon distrik en was universeel bekend as "Dr Con. Hy gee klas in Dierkunde op Stellenbosch, sy alma mater, vir ses en dertig jaar. Internasionaal erken as 'n wetenskaplike en skrywer van formaat, kon hy met gelyke vaardigheid in beide Engels en Afrikaans oor 'n wye verskeidenheid van onderwerpe skryf. Sy belange het gestrek van volksliedjies, volksmusiek, drama en letterkunde en hy 'n passie vir genealogie gehad. Sy publikasies oor die De Villiers familie en van die Swarts, sy moeder se voorsate, is 'n getuigskrif van die diepte en deeglikheid van sy navorsing. Sy reeks essays en verhale van die mense en plekke van die Overberg van sy jeug, herinner aan dae van weleer. Hy was 'n gereelde bydraer tot Familia- die kwartaalblad van die Genootskap

Dr John Augustus Heese (1907-1990)

Gebore in die Paarl en 'n gegradueerde van Stellenbosch waar hy sy D Ed verkry het. Hy was 'n opvoeder van professie en het as onderwyser en skoolhoof dwarsdeur die Kaap en Namakwaland gewerk. Hy was jarelank sekretaris en tesourier van die Genootskap en het 'n sleutel rol in die behoud van die jong Genootskap gespeel. Ná sy aftrede het hy die res van sy lewe tot byna aan die einde, gewy aan genealogiese, werk in die NG Kerkargief van 1964-1969. Sy publikasie van "Herkoms van Afrikaners" was sy mees omstrede werk. Ten tyde van sy dood het hy 2 volumes voltooi en was besig met die

derde van die ambisieuse nuwe Suid-Afrikaanse Genealogie reeks. Familinavorsing in Suid-Afrika is baie dank verskuldig aan die baanbrekerswerk wat hy gedoen het.

mnr Louis Hiemstra (1897-1978)

Louis Hiemstra is in Lydenburg gebore en byna sy hele lewe lank betrokke by Nasionale pers. Hy het begin as 'n jong joernalis by die Volksblad en later by die Burger waar hy taal redakteur vir baie jare was. Sy laaste en belangrikste bydrae was met die samestelling en publikasie van die Nuwe Nasionale Woordeboek uitgegee deur Tafelberg. Hy was dalk nie so genealogies georiënteer as die ander stigterslede nie maar was altyd 'n stoere ondersteuner van die Genootskap.

Ds Charles Hopkins

Gebore in 1918 het hy sy teologiese studies aan Stellenbosch in 1943 voltooi. Tot 1955 het hy in baie gemeentes in die Kaap insluitend Robertson en Oudtshoorn gedien waar hy ook verbonde was aan die militêre basis. Hy het ook later as kapelaan gedien by 'n soortgelyke basis by Wynberg. Nadat hy afstand van hierdie pos gedoen het, beklee die pos van argivaris in die NGK Argief in Kaapstad gedurende 1976-1984 waar sy genealogiese kundigheid en kennis van rekords van onskatbare waarde was. Hy publiseer die geskiedenis van verskeie NG gemeentes en was 'n bydraer tot Familia.

Professor André Hugo (1929-1975)

Professor Hugo wat die hoof van die Departement van die Klassieke by UK. Na graduering met 'n MA aan die Universiteit van Stellenbosch ontvang hy sy doktorsgraad aan Utrecht. As afstammeling van die Hugenote van 1688 was hy 'n kenner van hul ryke geskiedenis en het 'n lang tydperk spandeer in Frankryk waar hy uitgebreide navorsing oor die agtergrond geskiedenis van baie families gedoen het. Die meeste daarvan was gepubliseer in Familia. Hy was een van die drie Hugo's verantwoordelik is vir die samestelling van die Hugo Familieboek. Sy geskiedenis van die Moederkerk op Stellenbosch, Die Kerk van Stellenbosch, is welbekend. As raadslid van die Van Riebeeck-Vereniging was hy betrokke by die publikasie van verskeie manuskripte. Sy tragiese vroeë dood het Suid-Afrika beroof van 'n groot genealoog en geleerde, maar sy werk dien as 'n herinnering aan hierdie toegewyde jong man.

Mnr Philip Myburgh

Gebore op Joostenberg in 1910 sy hele lewe was gewy aan hierdie plaas, behalwe vir die vier jaar as 'n gevangene tydens die oorlog in Italië en Duitsland gedurende die Tweede Wêreldoorlog. Joostenberg is 'n laat 17de eeu se eiendom met 'n baie ou opstal en spog met die oudste waarlik gedateerde geuwel in die land. Dit was in die Myburgh Familie virr etlike geslagte. Dit was van sy oupa dat Philip Myburgh as jong seun sy liefde vir genealogie geërf het en dit het aanleiding gegee tot belangrike werk oor dié familie in Suid-Afrika en elders. Philip het aangebied om as gasheer op te tree met die stigtingsvergadering van die Genootskap op Joostenberg. Oor die jare het vele meer ander byeenkomste plaasgevind op die plaas. Philip dien op die Raad en was ook 'n bydraer tot Familia.

Dr Cornelis Pama

Die mees produktiewe skrywer oor die heraldiek en genealogie in Suid-Afrika. Dr Pama is in Rotterdam in 1916 gebore en 'n ere doktorsgraad is in België aan hom toegeken. Sy hele lewe het gedraai om boeke, skryf, en navorsing en publiseer in Holland voor 1964

en daarna in Engeland (1947-1955) en in Suid-Afrika. Sy hersiening en publikasie van die vroeë de Villiers Geslagsregister en universeel bekend as 'De Villiers / Pama' geslagsregister het familienavorsing in die huise van die gewone individu bekend gemaak. Boeke oor plaaslike geskiedenis het ook uit sy pen verskyn. As 'n raadslid van die Genootskap vanaf sy ontstaan redigeer hy Familia vir dieselfde tydperk naamlik 28 jaar. Hy is ten diepste betrokke by die stigting van die Buro vir Heraldiek in Suid-Afrika en het op hulle Raad van 1962 tot 1980 gedien was voorsitter van die Heraldiese Genootskap van Suid-Afrika en is steeds een van die mees prominente ontwerpers van heraldiese wapens.

Mnr Johannes van der Bijl (1901 - 1977)

Die Stellenbosch gebore Mnr van der Bijl het 'n intense liefde vir sy geboorteplek gehad en na sy dood het sy huis bemaak vir gebruik as 'n museum. 'n Fisikus van beroep, studeer hy aan Beide Stellenbosch en Harvard en bestee sy aktiewe lewe as 'n fisikus by die Universiteit van die OVS in Bloemfontein. Na sy aftrede tyd spandeer hy sy tyd aan genealogie en geskiedenis en sy naam verskyn saam met die skrywer van die Kerk van Stellenbosch, professor André Hugo as 'n huldeblyk vir die hoeveelheid werk wat hy bygedra het tot die samestelling daarvan. 'n Twee volume manuskrip oor die toekennings van erwe van Stellenbosch is bewys van sy ywer om die geskiedenis van die dorp aan te teken. Sy histories-genealogiese publikasie oor die Van der Bijl-gesin vanaf Gerhard wat hom in 1680 op Stellenbosch gevestig is meesterstuk van navorsing. Hy het ook 'n boek oor die Roux's voltooi en die Beyers gedeeltelik.

Die skrywer is bevoorreg om al hierdie merkwaardige mense met die uitsondering van mnr Hiemstra te ken. As mense met uitstaande vermoëns was hul altyd bereid om hul kennis en kundigheid met diegene wat 'n mindere mate van kundigheid het, te deel en sodoende die drang om die tower wêreld van genealogie te betree, te bevorder.

Margaret Cairns